

İŞÇİNİN İŞVERENE VEREBİLECEĞİ ZARARA KARŞI KESİNTİ (İade Şartı)

Y9HDEsas : 2011/44011Karar : 2011/33985Tarih : 03.10.2011	İŞÇİ ÜCRETİNDEN VAKI GEÇİCİ KESİNTİNİN İADESİ (İşçinin Verebileceği Zarara Karşı) İŞVERENE VERİLEBİLİCEK ZARARA KARŞI GEÇİCİ KESİNTİ İŞÇİNİN İŞVERENE VEREBİLECEĞİ ZARARA KARŞI KESİNTİ (İade Şartı) ZAMANAŞIMI (İşçi Ücretinden Tazminat Karşılığı Geçici Kesinti) HUMK.185 BK.125 1475 Sa.Ka.31 Davalı işyerinde emekli olan davacının; çalıştığı sırada yürürlükte bulunan 1475 sayılı İş Kanunu'nun 31. maddesi uyarınca, Davacının, ücretinden kesilen zarar karşılığı kesintisinin iş akdi sona erdiğinde ödenmediğini belirterek, anılan alacağın hesaplanacak faizi ile davalıdan tahsili talebi ile açtığı davada: İşçinin ücretinden kesilecek zarar karşılığı kesinti, işçi işverene zarar vermediği sürece, milli bir bankada açılacak vadeli bir hesaba yatırılacak, işçi işten ayrıldığında da işçiye faiz ve diğer gelirleri ile ödenecektir. Kısaca ayrılma tarihinde oluşan faizi ve diğer geliri ile birlikte muaccel (istenebilir) bir alacak olacaktır. Yapılan kesinti, zarar (tazminat) karşılığı olduğundan, muaccel olduğu tarihten itibaren Borçlar Kanunu'nun 125. maddesi uyarınca genel zamanaşımı süresi olan on yıllık zamanaşımına tabidir. Hukuki ve maddi olgulara göre: 1. Davacı taraf açtığı ilk davada (kısmi dava) fazlaya ilişkin haklarını saklı tutmuş olsa bile, ıslah talebinde fazlaya ilişkin haklarını saklı tutmadığından ve (davalı tarafın da bu duruma açık muvafakati bulunmadığından) ek rapor ile belirlenen fazla miktar konusunda davacı tarafın fazlaya ilişkin haklarının saklı tutulma isteminin yerinde olmadığına karar verilmesi isabetlidir. 2. Davalı işverenin, zarar karşılığı kesinti miktarını bankaya yatırıp davacının başvurusu üzerine ödenmesi için talimat verdiği yönündeki savunması üzerinde durulmadan karar verilmesi hatalıdır. 3. Hesap raporu, ancak hiç yatırılmama veya vadeli yatırmama, bunun dışında işveren tarafından işçi işten ayrılmadan önce bankadan yasaya aykırı bir şekilde çekilmesi halinde alınmalıdır.fk
--	--

DAVA VE KARAR: Davacı vekili, davalıya ait işyerinde emekli

olan davacıya işçi çalışırken ücretinden zarar karşılığı yapılan kesintinin faizi ile birlikte davalı işverenden tahsiline karar verilmesini talep etmiştir. Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir. Hüküm süresi içinde taraflar avukatlarınca temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için tetkik hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü: **YARGITAY 9. HUKUK DAİRESİ KARARI:**A) Davacı İsteminin Özeti: Davacı vekili, davalı işyerinde emekli olan davacıya çalıştığı sırada yürürlükte bulunan 1475 sayılı İş Kanunu'nun 31. maddesi uyarınca ücretinden kesilen zarar karşılığı kesintisinin iş akdi sona erdiğinde ödenmediğini belirterek, anılan alacağın hesaplanacak faizi ile davalıdan tahsilini talep etmiştir. B) Davalı Cevabının Özeti: Davalı işveren vekili, tüzel kişiliği bulunmayan V... Feribot Müdürlüğü aleyhine açılmış bulunan davanın husumet yokluğu nedeniyle reddinin gerektiğini, davacının ücretinden 1475 sayılı İş Kanunu hükmü ve TİS hükümleri gereğince Ağustos 1985 ayı ile Mayıs 1986 dönemini kapsar şekilde 10 aylık hakedişlerinden 1 günlük yevmiye karşılığı kesinti yapılp bankaya yatırıldığını, davacının dilekçesi üzerine bankaya talimat verildiğini, davacının bankadan tahsil etme yerine dava açtığını, hukuki yararı bulunmadığını, ayrıca işçi alacaklarından doğan tazminatlarda zamanaşımı süresinin 5 yıl olduğunu, davanın süresi içinde de açılmadığından zamanaşımı yönünden de davanın reddine karar verilmesi gerektiğini savunmuştur. C) Yerel Mahkeme Kararının Özeti: Mahkemece yapılan yargılama sonunda, dava tarihine kadar en yüksek mevduat faizi de belirleyen hesap raporuna itibar edilerek, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 31/son maddesi gereğince davalı işverence davacının gelirinden yapılan kesintilerin en çok üç ay içinde milli bir bankaya yatırılması ve işçi işinden ayrıldığında kesilen paranın faiz ve diğer gelirleriyle işçiye iade edilmesi gerektiği, davacının emekli olarak işten ayrıldığı, çalıştığı dönem boyunca dava konusu kesinti ve diğer gelirlerinin tarafına iadesini engelleyecek türde işveren nezdinde bir zararının bulunmadığı, bu durumun davalı tarafın da kabulünde olduğu, bu haliyle davacı tarafın, dava konusu kesinti bedeli ile bu bedelin faiz ve diğer gelirlerini talep etmekte hukuki yararının bulunduğu, davaya konu alacağın BK'nın 125. maddesinde öngörülen 10 yıllık genel zamanaşımı süresine tabi olması ve dava ve ıslah tarihleri

itibariyle bu sürenin aşılmamış olması nedeniyle davalı tarafın bu yöndeki usule ilişkin itirazı ile yine davada husumetin TCDD nezdinde davalı tarafa yöneltilmiş olması durumu karşısında davalı vekilinin husumete ilişkin itirazı ve esasa ilişkin diğer itirazlarının yerinde olmadığı gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiştir. Ç) Temyiz: Karar davacı vekili tarafından fazlaya ilişkin haklarının saklı tutulmaması ve davalı vekili tarafından ise cevap nedenleri ile temyiz edilmiştir. D) Gerekçe: Kesinti yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan ve 10.06.2003 tarihinde yürürlükten kalkan 1475 sayılı İş Kanunu'nun 31. maddesi (paralel hüküm 854 sayılı Deniz İş Kanunu'nun 39. maddesinde düzenlenmiş olup, halen yürürlüktedir) uyarınca, " Hizmet akitleriyle işverenin tazminat karşılığı, işçi ücretlerinden geçici olarak alıkoyacağı miktar on haftada eşit taksitlerle kesilmek üzere işçinin on günlük ücreti tutarından fazla olamaz. Tazminat karşılığı bu kesintiler, bütün iş süresi içindir ve bundan bir miktar mahsup edilince yeniden aynı esaslar dairesinde kesinti yapılabilir. Tazminat kesintileri, mahsup yapılmasını gerektirecek bir zarar yapılmadan işten ayrılma hallerinde işçiye kesintisiz olarak geri verilir. Tazminat karşılığı geçici olarak alıkonulan paradan, mahsup yapılması gerektiği zaman işçi isterse işveren kendisine mahsubun hangi esaslara göre yapıldığını anlatmak ve buna ait hesaplarla fatura ve başka belgeleri göstermek zorundadır. Tazminat karşılığı alıkonulan paradan ancak o işçi tarafından yapılan zarar için mahsup yapılır. Tazminat karşılığı kesilen paralar en çok üç ay içinde milli bir bankaya yatırılır. İşçi işinden ayrıldığında kesilen para faiz ve diğer gelirleri ile işçiye iade olunur. " Anılan düzenleme karşısında, işçinin ücretinden kesilecek zarar karşılığı kesinti, işçi işverene zarar vermediği sürece, milli bir bankada açılacak vadeli bir hesaba yatırılacak, işçi işten ayrıldığında da işçiye faiz ve diğer gelirleri ile ödenecektir. Kısaca ayrılma tarihinde oluşan faizi ve diğer geliri ile birlikte muaccel (istenebilir) bir alacak olacaktır. İşveren vadeli hesaba yatırmış ve banka işçi ayrılana kadar bu kesintiye faiz ve diğer gelir getiren işlemleri uygulamış ise, ayrılma tarihinde iade edilecek alacak bankada oluşan alacaktır. İşçi bu alacağın daha fazla olduğunu ileri süremez. Elbette işveren ayrılma anında bu alacağın ödenmesini, yasaya göre iadesini sağlamalıdır. Bunun

yanında işveren bankaya hiç veya vadeli hesaba yatırmamış ise işçi meydana gelen zararını isteyebilecektir. İşçinin zararının söz konusu olduğu durumda bilirkişi incelemesine başvurulmalıdır. Yapılan kesinti zarar (tazminat) karşılığı olduğundan muaccel olduğu tarihten itibaren Borçlar Kanunu'nun 125. maddesi uyarınca genel zamanaşımı süresi olan on yıllık zamanaşımına tabidir. Ayrıca yasadan kaynaklandığından ve yasa açıkça ayrılma tarihinden iadeyi öngördüğünden, neması (faiz ve diğer gelirleri) ile oluşan alacağa talep olduğu takdirde işçinin ayrıldığı tarihten itibaren yasal faiz uygulanmalıdır. Dosya içeriğine göre davacının ücretinden 1475 sayılı İş Kanunu'nun 31. maddesi uyarınca davalı işveren tarafından 1985-1986 döneminde kesinti yapıldığı uyuşmazlık dışıdır. Ancak davalı işveren hesap numarası da vermek sureti ile bu kesintiyi bankaya yatırdığını, davacının başvurusu üzerine de bankaya ödenmesi için talimat verildiğini savunmuş, bu konuda belgeler sunmuştur. Mahkemece bu olgu araştırılmamıştır. Hükme esas bilirkişi raporunda ücretten kesilen zarar karşılığı kesintiye dava tarihine kadar en yüksek banka mevduat faizi uygulanmıştır. **Yukarıda açıklanan hukuki ve maddi olgulara göre:** 1. Bu kesinti zarar (tazminat) karşılığı kesinti olduğundan, muaccel olduğu tarihten itibaren Borçlar Kanunu'nun 125. maddesi uyarınca 10 yıllık zamanaşımına tabi olduğundan, davalının beş yıllık zamanaşımı itirazına itibar edilmemesi yerindedir. Keza her ne kadar dava TCDD V... Feribot Müdürlüğü aleyhine açılmış ise de davayı TCDD Genel Müdürlüğü takip ettiğinden ve karar başlığında davalı olarak TCDD yer aldığından bu husus bozma nedeni yapılmamıştır. Diğer taraftan davacı taraf açtığı ilk davada (kısmi dava) fazlaya ilişkin haklarını saklı tutmuş olsa bile ıslah talebinde fazlaya ilişkin haklarını saklı tutmadığından ve HUMK.'nın 185/2. maddesi çerçevesinde davalı tarafın da bu duruma açık muvafakati bulunmadığından, ek rapor ile belirlenen fazla miktar konusunda davacı tarafın fazlaya ilişkin haklarının saklı tutulma isteminin yerinde olmadığına karar verilmesi isabetlidir. Bu nedenle davacının tüm, davalının aşağıdaki bent kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde görülmemiştir. 2. Davalı işveren zarar karşılığı kesinti miktarını milli bankalardan olan H... Bankası şubesine yatırdığını, davacının başvurusu üzerine ödenmesi için talimat verdiğini savunmuştur. Davalının bu savunması üzerinde

durulmadan karar verilmesi hatalıdır. Öncelikle bankaya yazı yazılarak kesintinin yatırılıp yatırılmadığı, yatırılmış ise faiz ve herhangi bir diğer gelire tabi tutulup tutulmadığı, ayrılma tarihinde neması (faiz ve diğer geliri) ile ne miktar olduğu, hesabın kimin adına açıldığı, ödenmesi için talimat verilip verilmediği araştırılmalı ve sonucuna göre davalı işverenin sorumluluğuna karar verilmelidir. 3. Bankaya yatırıldığı belirtilen kesintinin ayrılma tarihinde faiz ve diğer geliri ile oluşan miktarı araştırılmadan, bu yönde hesap raporu alınması isabetsizdir. Hesap raporu yukarda açıklandığı gibi ancak hiç yatırılmama veya vadeli yatırmama, bunun dışında işveren tarafından işçi işten ayrılmadan önce bankadan yasaya aykırı bir şekilde çekilmesi halinde alınmalıdır. 4. Diğer taraftan kabule göre hüküm altına alınan zarar karşılığı kesintinin dava tarihine kadar en yüksek mevduat faizi hesaplanarak, oluşan faizine karar verilmesi ayrı bir bozma nedenidir. **SONUÇ:** Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten (BOZULMASINA), oybirliğiyle karar verildi. **Y9HD 03.10.2011 E.2011/44011 – K.2011/33985]]**>